

Nededžan

OBČASNÍK O ŽIVOTE NEDEDZE • Ročník III. • Číslo 2/2009 • NEDECZ 1384

Dovolenka s Nededžanom

Asi sa opakujeme, milí spoluobčania, ale ten čas neskutočne letí. Prešiel alebo lepšie povedané, preletel ďalší štvrťrok a my sme opäť tu s naším i vašim Nededžanom.

Veríme, že si v ňom s radosťou zalistujete. Pospomínate na veci z dávnej i nedávnej minulosti. Dozviete sa o čom rozhodujú naši poslanci, čo sa v obci chystá či nechystá.

Dúfame, že každý si tu nájde niečo pre seba.

Je tu dovolenkové obdobie, čas oddychu. Čas, kedy sa treba zastaviť, nabrať nové sily a veľa energie. Potrebujeme to a všetci, lebo žijeme akosi príliš rýchlo a v neustálom strese.

Takže vychutnajte si, vážení spoluobčania, dovolenky plným priehrstím. A keď vás počas toho leňošenia niečo napadne, čo by sa mohlo objaviť v našich obecných novinách, tak neváhajte a napíšte.

Ozaj, keď sa budete baliť, nezabudnite si pribaliť aj Nededžana.

redakčná rada

I KEĎ KRÍZY JE TU ČAS,

DOVOLENKU ZASLÚŽI SI KAŽDÝ
Z NÁS.

NAČERPajte VEĽA SILY A ENERGIE,

NECH KAŽDÝ KRÍZU ÚSPEŠNE PRE-
ŽIJE.

Čo je životné prostredie?

Životné prostredie je všade okolo nás a hovorí sa o ňom čoraz častejšie. Životným prostredím voláme krajinu, v ktorej žijú a vykonávajú svoje základné životné činnosti živé organizmy, a teda aj

človek. Človek pôsobí na životné prostredie a naopak, životné prostredie vplýva na človeka. Narodí sa človek. Všetci okolo ho vítame a radujeme sa. Ale položíme si otázku, v akom životnom prostredí bude vyrastať? Necháme ho trápiť sa v rôznych chorobách, alergiách a budeme sa stále čudovať, veď toto prv nebývalo? Veď len na nás samotných záleží, aká budúcnosť čaká prírodu. Starostlivosť o životné prostredie je veľmi dôležitá činnosť celospoločenského významu.

Milióny rokov predtým, ako na zemi žili zvieratá, boli na zemi stromy. Ale dnes sú stromy vo vážnom nebezpečenstve. Stromy sú dôležité, poskytujú jedlo pre hmyz, plaz, vtáky a cicavce. Chránia kvety, ktoré rastú v lesoch. Ochraňujú zem pred vetrom a dažďom. Najdôležitejšia vec zo všetkých je, že lesy sú pľúcami planéty. Stromy produkujú kyslík, ktorý dýchame. Ak zomrú stromy, my tiež. Tak by sme mohli písať o všetkom dôležitom okolo nás – voda, vzduch, odpad a pod. **Všetko vplýva na človeka a naopak človek pôsobí na životné prostredie.**

Na začiatok by stačilo, keby sme všetci sa začali správať k svojmu prostrediu dobre, nevyhadzovali odpad tam, kde nepatrí, ale ho separovali a hneď by bolo naše životné prostredie o niečo krajšie a lepšie.

Prečo nie je dobré zneškodňovať plasty spaľovaním?

Pri spaľovaní je problémom obohatenie plastov rôznymi látkami, ako sú zmäkčovadlá, farbivá a stabilizátory. Tie často obsahujú ťažké kovy (hlavne kadmium a zinok). Pri spaľovaní sa ťažké kovy uvoľňujú do ovzdušia a zostávajú v popole. Pri nedokonalom spaľovaní plastov (pri nízkych teplotách – preto je spaľovanie v domácnosti ešte nebezpečnejšie ako v spaľovni odpadu) vzniká aj veľa oxidu uhoľnatého (CO). Tento plyn je jedovatý – je schopný viazať sa na krvné farbivo hemoglobín, čím znemožňuje prenos kyslíka krvou, čo môže viesť k vnútornému uduseniu.

Spaľovaním plastov sa uvoľňujú aj uhlíkovodíky, ktoré prispievajú ku vzniku fotochemického smogu. Ďalším nebezpečenstvom pri spaľovaní plastov je únik ftalátov, ktoré majú schopnosť kumulácie v ľudskom tele.

Pri spaľovaní vznikajú aj monoméry (chemicky jednoduchšie látky) príslušného plastu. Horením PVC vzniká kyselina chlorovodíková (HCl), ktorá silne dráždi horné dýchacie cesty a pri nedokonalom spaľovaní aj monomér PVC – vinylchlorid (dokázaný karcinogén).

Dym obsahuje aj karcinogénne dioxíny. Uvoľňuje sa aj plyný chlór, či ešte agresívnejší fosgén (známy ako bojový plyn). Vysoké koncentrácie majú za následok poleptanie pľúc a okamžitú smrť, nižšie vedú k ochoreniam dýchacích ciest.

www.triedenieodpadu.sk

Uznesenia ObÚ v Nededzi – č. 3 a 4

Uznesenie č. 3 zo dňa 27. 4. 2009:

Obecné zastupiteľstvo v Nededzi

a) berie na vedomie:

1. list z Ministerstva ŽP SR - „Rozhodnutie o určení prieskumného územia na geotermálnu energiu pre obec Teplička n/V,
2. postúpenú sťažnosť p. Markovej z Policajného zboru Žilina-okolie na znečisťovanie pozemku rôznym odpadom firmou VIX, s. r. o., Žilina,
3. informáciu o podanom projekte na rekonštrukciu miestnych komunikácií,
4. ukončenie prác na VN a NN rozvodov, trafostanice a verejného osvetlenia v lokalite Záplotie,
5. organizačno-technické zabezpečenie volieb do Európskeho parlamentu.
6. Správu nezávislého audítora pre OZ a starostu obce o overení riadnej účtovnej závierky k 31. 12. 2008,
7. Stanovisko hlavného kontrolóra k záverečnému účtu obce za r. 2008,
8. návrh Záverečného účtu obce za rok 2008,
9. informáciu o príprave monografie obce.

b) schvaľuje:

1. predložený program Ob. zastupiteľstva
Hlasovanie: Za – 5 Proti – 0 Zdržal sa – 0
2. overovateľov zápisnice – JUDr. Marián Cesnek, Milan Drábik
Hlasovanie: Za – 5 Proti – 0 Zdržal sa – 0
3. Správu hlavného kontrolóra za rok 2008 o kontrolnej činnosti
Hlasovanie: Za – 5 Proti – 0 Zdržal sa – 0

c) ukladá:

1. zverejniť návrh Záverečného účtu za rok 2008 vo vývesnej tabuli po dobu 15 dní
Termín: ihneď Zodpov.: Slotová
2. pripraviť akciu „Deň matiek“ – 10. 5. 2009
Termín: v texte Zodpov.: pracovníci OÚ
3. pripraviť akciu „Deň detí“ – 30. 5. 2009
Termín: v texte Zodpov.: predseda OŠK

Uznesenie č. 4 zo dňa 1. 6. 2009:

Obecné zastupiteľstvo v Nededzi

a) berie na vedomie:

1. informáciu o I. zasadnutí komisie pre Voľby do Európskeho parlamentu,
2. informáciu o konaní 19. snemu ZMOS-u,
3. Stanovisko hlavného kontrolóra k záverečnému účtu obce,
4. Správu nezávislého audítora z overenia ročnej účtovnej závierky a hospodárenia obce,
5. návrh VZN č.3/2009 obce Nededza o zabezpečení odvádzania odpadovej vody verejnou kanalizáciou v kat. území obce Nededza v mieste, kde je verejná kanalizácia vybudovaná,
6. informáciu o návrhu Zmluvy o kúpe a nájme plynovodu v lokalite Záplotie a ďalších pripravovaných prácach v tejto lokalite,
7. informáciu o podanom projekte na rekonštrukciu miest. komunikácií,
8. informáciu o predpise a výbere dane z nehnuteľností, poplatkov za odpad a psa za PO a FÓ k dnešnému dňu,
9. informáciu o možnosti výstavby nájomných bytov v obci.

b) schvaľuje:

1. doplnený program Ob. zastupiteľstva
Hlasovanie: Za – 4 Proti – 0 Zdržal sa – 0
2. overovateľov zápisnice – PhDr. Peter Vajda, Ján Drábik
Hlasovanie: Za – 4 Proti – 0 Zdržal sa – 0
3. Záverečný účet obce za rok 2008

I. Celoročné hospodárenie obce bez výhrad.

- II. Usporiadanie prebytku rozpočtu obce – z prebytku rozpočtu vo výške 2 191 159,38 Sk sa podľa § 16 ods.6 zákona č. 583/2004 Z. z. zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v z.n.p. vylučuje:
– dotácia na bežné výdavky vo výške 180 000,- Sk (oprava budovy obecného úradu)

- III. Rozdelenie usporiadaného prebytku rozpočtu obce vo výške 2 011 159,38 Sk takto:

1. Do rezervného fondu sa prideli 2 011 159,38 Sk

IV. Tvorbu a použitie rezervného fondu:

Tvorba:

a) počiatkový stav	– 6 863 439,19 Sk		
b) tvorba	– 2 011 159,38 Sk		
c) konečný stav	– 8 874 598,57 Sk		
Hlasovanie:	Za – 5	Proti – 0	Zdržal sa – 0

4. VZN obce Nededza č.2/2009 o podmienkach poskytovania opatrovateľskej služby, o spôsobe a výške úhrady za opatrovateľskú službu a donášku stravy
Hlasovanie: Za – 5 Proti – 0 Zdržal sa – 0
5. Plán kontrolnej činnosti na II. polrok 2009 a poveruje hlavného kontrolóra vykonať kontroly podľa plánu práce
Hlasovanie: Za – 5 Proti – 0 Zdržal sa – 0
6. poplatky za prenájom futbalového ihriska, viacúčelového ihriska, prenájom sály a kuchynky KD a inventára
Hlasovanie: Za – 5 Proti – 0 Zdržal sa – 0

c) ukladá:

1. zverejniť VZN č. 2/2009 vo vývesnej tabuli po dobu 15 dní
Termín: ihneď Zodpov.: p. Slotová
2. zverejniť návrh VZN č.3/2009 vo vývesnej tabuli po dobu 15 dní
Termín: ihneď Zodpov.: p. Gašiaková

VÝSLEDKY HLASOVANIA VO VOLEBNOM OKRSKU VO VOĽBÁCH DO EURÓPSKEHO PARLAMENTU 6. JÚNA 2009 V OBCI NEDEDZA

Celkový počet osôb vo volebnom okrsku zapísaných
do zoznamu voličov 719

Počet voličov, ktorým boli vydané obálky 138
Počet odovzdaných obálok 138
Počet platných odovzdaných hlasov spolu 133

Počet platných hlasov odovzdaných pre každú politickú stranu, hnutie alebo koalíciu:

Ludová strana – Hnutie za demokratické Slovensko	20
Sloboda a Solidarita	7
SMER – sociálna demokracia	54
Strana zelených	2
Slovenská demokratická a kresťanská únia – Demokratická strana	13
Demokratická strana	0
MISIA 21 – Hnutie kresťanskej solidarity	0
Agrárna strana vidieka	0
Konzervatívni demokrati Slovenska – Občianska konzervatívna strana	5
Strana maďarskej koalície	0
Komunistická strana Slovenska	1
Rómska iniciatíva Slovenska	0
Slovenská národná strana	10
LIGA, občiansko-liberálna strana	0
Strana demokratickej ľavice	0
Slobodné Fórum	2
Kresťanskodemokratické hnutie	19

Zopár pekných a múdrych viet

- Ak začne človek bojovať sám so sebou, tak potom za niečo stojí.
- **Neúspech nás učí, že porážka sa dá prežiť.**
- Aby sme sa naučili hovoriť ľuďom pravdu, musíme sa naučiť hovoriť ju najprv sebe.
- **Najkrajšou cestou, po ktorej môžeme kráčať tu na zemi je, keď ideme jeden k druhému.**
- Šťastie je jediné, čo môžeme dávať, aj keď ho nemáme.
- **Život je román, ktorý si píše každý sám.**
- Bolo chybou zabudnúť na minulosť. Ale ešte väčšou dovoliť, aby ovplyvňovala našu budúcnosť.
- **Život nezačína narodením, ale až vtedy, keď si ho začneme vážiť.**
- Málo myslíme na to, čo máme, ale vždy na to, čo nám chýba.
- **Bez priateľov nie je šťastie, ale bez nešťastia nepoznáme priateľov.**

Letné pranostiky

Aký je júl, taký január.

Chladný júl celé leto ochladí.

V júli do košele obleč sa, v decembri po uši odej sa.

Keď prší na Prokopa, namokne každý snop aj kopa.

Ak je teplý svätý Jakub – studené sú Vianoce.

Ak v auguste nieto rosy, môžeme búrku očakávať.

Aký je v auguste posledný deň, taká má byť celá jeseň.

V auguste veľké rosy zvestujú pekné časy.

Víchristý august – dažďový september.

Suchý august – suché víno, mokrý august – vodnaté víno

Ak je na Vavrince slnko, budú medzi plné hrnce.

Jasný deň nanebovzatie Panny Márie sľubuje peknú jeseň.

Ako je teplo na Augustína, taká chladná bude Katarína.

HÁDANKA

Vôbec mi nezáleží na tom, či sa správam slušne a či som voči iným spravidlivá. Nemám ani trochu súcitu s bezbranným ľudstvom.

Privádzam ľudí do hrobu bez toho, aby som musela zabíjať. Rúcam šťastné domovy. Raním srdcia a ničím životy.

Nájdeš ma v kostolných laviciach medzi zbožnými, ale aj v krčme medzi bezbožníkmi. Som prefíkaná, chytrá, zlomyseľná a zákerná.

S pribúdajúcim vekom som stále silnejšia. Viem sa nebadane dostať aj tam, kde lakomstvo, upodziejovanie, nedôvera a urážky nikdy nepreniknú.

Za obeť mi padne také množstvo ľudí, ako je piesku na morskom brehu – a neraz celkom nevinných! Zožeriem všetkých – dobrých aj zlých.

Nikdy neodpúšťam a len zriedkakedy zabúdam.

Vieš ako sa volám?

(ATEBELK)

Zamyslime sa...

Stavebný odpad sa do tohto kontajnera hádže
a nie vedrá, konzervy, či plastové fľaše.

Nik Ťa neprichytil pri čine?

Omyl, kamera presvedčí Ťa o vine.

Či cudzí si, či z Nededze a robíš frajera,
usvedčí Ťa naša obecná kamera.

SPOMIENKA

Veríme, že dobrí ľudia skutočne neumrú.

Aj keď odídu z tohto sveta, to podstatné čo sme na nich milovali, úsmev, dobrota, láskavosť, túžobnosť zostane navždy.

Dňa 7. 6. 2009 vo veku 102 rokov zomrela naša rodáčka Mária Smrekovská, rod. Vajdová.

V našich spomienkach budeme na našu rodáčku uchovávať krásnu živú spomienku.

Češť jej pamiatke.

Historické okienko

Vážení a milí spoluobčania. Vaše historické okienko ej opäť tu a ako ste si všimli, je neoddeliteľnou súčasťou každého čísla Nededžana. Jeho cieľom je oboznámiť Vás s každým zaujímavým príbehom dlhej histórie našej obce. V dnešnom okienku nazrieme do začiatkov organizovania športovej činnosti v Nededzi. Veď aj šport je súčasťou nášho života a hlavne spája nás, všetkých, ako občanov jednej obce, na ktorú sme patrične hrdí. Nech sa páči.

Počiatky organizovanej športovej činnosti sa datujú od roku 1953, kedy bola v našej obci založená športová organizácia SOKOL. Do tejto doby, i keď sa povedať nedá, žeby sa v našej obci vôbec nešportovalo, najmä po oslobodení našej krajiny spod okupačných vojsk, bola snaha mladých ľudí o uskutočňovanie športovej činnosti oveľa väčšia. Problém bol však v tom, že neexistovala žiadna organizácia, ktorá by túto činnosť sústavne zabezpečovala.

Ako jeden z prvých športových pretekov treba spomenúť cezpoľný beh a cyklistické preteky na rovnakom okruhu v centre našej obce. Trať viedla po ceste okolo potoka s otáčkami na mostíku oproti Skotni a pri Konkovcoch. Preteky v roku 1949 zorganizoval športový krúžok pri Československom zväze mládeže. Cezpoľný beh vyhral Klement Žiak a cyklistické preteky Vendelín Zajac. V roku 1952 zorganizovala miestna organizácia SVÁZARM (Zväz pre spoluprácu s armádou) branné preteky zdatnosti – beh cez prekážkovú dráhu, cezpoľný beh, strelba zo vzduchovky a hod granátom.

Hlavným športom bol však futbal, ktorý sa po oslobodení v našej obci tešil veľkej obľube. Chýbalo však ihrisko, na ktorom by sa mohol rozmáhať. Ihrisko na „Kamenci“ sa dávalo do arendy (prenajímanie pozemkov za naturálnu aj peňažnú odmenu) na obecnej lícitácii. Pri lícitáciách občania, ktorí nepriali miestnemu futbalu, nechceli pripustiť, aby si mládež mohla ihrisko prenajať. To viedlo k tomu, že sa mládež proti tomuto zákazu búrila a ničila ihrisko. Napríklad v sobotu večer postavené futbalové bránky boli na druhý deň ráno urezané a zdevastované.

Snahou novej organizácie bolo odtiahnuť mládež z krčmy a priviesť ju na ihrisko. V roku 1954 začala naša futbalová jedenástka hrať majstrovskú súťaž v rámci Žilinského okresu. Začiatky nášho futbalu neboli veľmi úspešné, pretože sa nekonali žiadne tréningy. Nebolo na ne času, nakoľko bolo veľa práce na súkromných poliach a pri dobytku. Na pár rokov vystúpilo naše mužstvo z futbalovej súťaže, ale od futbalu sa nikdy neustúpilo. Podmienky sa postupne vylepšovali a najmä po založení jednotného roľníckeho družstva sa vytvorilo viac voľného času pre šport.

Okrem organizovania športových podujatí sa telovýchovná organizácia zaslúžila aj o rozvoj kultúry a zábavy občanov. Financovanie telovýchovy sa uskutočňovalo zo zisku zo zábav a tiež z divadelných predstavení.

A čo dodať na záver? Asi len jednoduché pravdivé príslovie: „Športom ku zdravému duchu.“ Držíme palce všetkým členom športovej organizovanej činnosti v Nededzi pri reprezentovaní našej obce. Pokračujeme nabudúce.

Vaša Obecná kronika
(M.S.)

VŠEOBECNE ZÁVÄZNÉ NARIADENIE Č. 3/2009

obce Nededza o zabezpečení odvádzania odpadovej vody verejnou kanalizáciou v katastrálnom území obce Nededza v mieste, kde je verejná kanalizácia vybudovaná

Obec Nededza v súlade s ustanovením § 6 ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a v súlade s § 23 ods. 2 zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších zmien a doplnkov (ďalej len „zákon o VV a VK“) vydáva

všeobecne záväzné nariadenie obce o zabezpečení odvádzania odpadovej vody verejnou kanalizáciou v katastrálnom území obce Nededza v mieste, kde je verejná kanalizácia vybudovaná č. 3/2009

§ 1 Účel úpravy

- (1) Účelom všeobecne záväzného nariadenia (ďalej len „VZN“) je zabezpečenie odvádzania a čistenia odpadovej vody, ktorá vzniká v nehnuteľnostiach v katastrálnom území obce Nededza, prostredníctvom verejnej kanalizácie v mieste kde je vybudovaná, spôsobom v súlade so zákonom o VV a VK.

§ 2 Uloženie povinností vlastníkov nehnuteľnosti

- (1) Obec Nededza ukladá v súlade s § 23 ods. 2 zákona o VV a VK vlastníkom nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v katastrálnom území obce Nededza, na ktorej vznikajú odpadové vody povinnosť:
  - zabezpečiť odvádzanie odpadovej vody prostredníctvom verejnej kanalizácie vybudovanej v obci,
  - za tým účelom splniť technické podmienky Severoslovenských vodární a kanalizácií a.s., ktoré sú prevádzkovateľom verejnej kanalizácie, týkajúce sa najmä miesta a spôsobu pripojenia nehnuteľnosti na verejnú kanalizáciu,

- uzatvoriť zmluvu o pripojení a zmluvu o odvádzaní odpadovej vody s prevádzkovateľom verejnej kanalizácie.

- (2) Povinnosť neplatí pre vlastníka nehnuteľnosti, ktorý má vydané povolenie príslušného orgánu štátnej správy na iný spôsob nakladania s odpadovými vodami, t. j. povolenie Obvodného úradu životného prostredia v Žiline, vydané na vypúšťanie odpadových vôd do povrchových alebo podzemných vôd v súlade s § 17, 37, 38 zákona 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon).

§ 3 Určenie doby

- (1) Obec Nededza ukladá vlastníkom nehnuteľnosti splniť povinnosti uvedené v § 2 VZN v lehote od **20. 7. 2009 do 30. 10. 2009**. V prípade nesplnenia povinnosti vlastníkom nehnuteľnosti v stanovenom rozsahu a termíne, obec predloží podnet na správne konanie za porušenie zákona o VV a VK na Obvodný úrad životného prostredia v Žiline.

§ 4 Schválenie a účinnosť

- (1) Na tomto všeobecne záväznom nariadení obce sa uznieslo Obecné zastupiteľstvo v Nededzi a to dňa: ..... uznesením č. ....
- (2) Toto všeobecne záväzné nariadenie nadobúda účinnosť dňom: .....

V Nededzi, dňa: .....

Návrh VZN vyvesený na úradnej tabuli v obci Nededza dňa: 2. 6. 2009

VZN vyvesené na úradnej tabuli v obci Nededza dňa: .....

Ing. Dušan Vajda,
starosta obce

Rozlúčka s predškolákmi v materskej škole

V piatok 26. júna 2009 sa v našej materskej škole lúčili „malé deti“ a celý kolektív s tými „veľkými“ – predškolákmi. Po celý deň bolo deťom veselo a sladko.

Naším predškolákom želáme úspešný vstup do školského života, aby všetky povinnosti hravo zvládali, a dosahovali len tie najlepšie výsledky.

Starodávne zvyky na svadbách v Nededzi

Náhovorky

Mládenec, ktorý sa chystal ženiť, najprv musel ísť požiadať o ruku nevesty jej rodičov. Po pohostení mládenec dostal od mladuchy kysu a tu nosil v nedeľu do kostola, aby dievky videli, že je už zaslúbený.

Prípravy na svadbu

Pred svadbou dva týždne chodili družbovia pozývať rodinu na svadbu, boli vyparadení, mali valašky, na nich čo najkrajšie šnóry, chodili vždy traja aj štyria, a to vždy v noci. Na svadbu, keď sa začali piecť koláče, z prvého plechu sa rozdávalo dievkam, ani na jednu sa nesmelo zabudnúť, lebo to bola veľká urážka. Znamenalo to, aby sa aj oni vydávali.

Svadba

V deň svadby, zasa družbovia chodili po rodine a svadobčanov pozývali a zároveň priviedli do svadobného domu. Hostina bola taká, ako bol kto bohatý, pálenky tiež tolko nebolo, gazda mal fľašu v ruke aj pohárek a každému ulial do nálady, pritom sa spievali piesne žartovné, ale koľko rázy aj na hnev. Hostia spievali v chalupe a dedinskí mládenci a dievky vonku. Svadobčania aj s mladým zatiaľ šli do domu mladuchy, kde sa konala odobierka na sobáš, ktorú viedol starejší, kde odpytovali a ďakovali mladí rodičom za výchovu a starostlivosť:

Ctené rúcho, vážení rodičia, dovolili sme si vstúpiť do vášho príbytku.

Vážení rodičia, vážený svadobný zhromaždenie, zhromaždili sme sa na to, by sme si to, čo nám bolo pred časom sľúbené, odtiaľto odviekli. Je to céra tu prítomných rodičov, ktorých práve teraz prosíme, že by daný svoj sľub splnili a nami svoju dcéru kresťanskej povinnosti, svatému sobášu prepustiť ráčili. Není to stav hanebný, ale od Pána Boha zriadený.

Potom mladuchu opakovalo po starejšom:

Ďakujem vám rodičia, že ste vychovali syna a pre mňa manžela.

Ženich opakoval:

Ďakujem vám rodičia, že ste vychovali dcéru a pre mňa manželku.

Pri tejto príležitosti sa spievali pesničky napr.:

„Ved' sme mi neprišli na vaše koláče, ale sme mi prišli, že nám dievča dáte.“

Alebo

„Vyber sa Ty dievča, vyberaj sa skoro, ved' je do kostola, dosť veľké kolo.“

„Pozri sa Anička na kostolnú vežu, už Tvoju slobodu do ručníka viažu.“

Popri tom sa spievali rôzne žartovné pesničky:

„Družba milý družba, načo tvoja služba, ani koňa nemáš, len na svini beháš..“ alebo

„Družice, družice, prečo nespievate, lebo by ste jedli, lebo sa hneváte.“

Na obrad sa chodilo do Varína do kostola na vyzdobených rebrových vozoch. Ak bolo väčšia rodina, mali aj tri rebrovce, vyparadené, každý čo ako vedel, len aby boli čo najkrajšie.

Po sobáši svadobčania išli do domu nevesty, kde sa konala svadobná hostina, a spievala sa pesnička:

„Doviedli sme mladú neblad'ťe nám na ňu, keď ju urečíte zaplatíte za ňu.“

Pri podávaní jedla sa spievali rôzne svadobné žartovné piesne:

- Podme že mi domov, tu o nás nestoja, s prázdnyimi taniermi okolo nás chodia...

- Dali nám rezane, len také mrváne,

čo nám navarili Nededzské prplane..

- Tie naše kucbárky, nedostanú sólo, čo nám navarili,

neslané to bolo..

Keď sa nevesta vydávala na druhú dedinu, tak sa spievalo:

„Čo sa Ti Anička, čo sa tebe stalo, keď sa Ti v Nededzi muža nedostalo.“

Žartovné pesničky na mladuchu:

- Tá naša mladučka, obracia sa k stene,

myslíme, že plače a ona sa smeje..

- Bola to mladucha, mala tá periny,

štyri vozy trnia piaty brachoviny..

Žartovné na starejších:

- Starejší, starejší, ktorí ste prednejší

a ten od tej steny ľubi cudzé ženy.

Po večeri u mladéj nevesty sa skladalo mladuche na tanier.

Pri tom sa spievalo:

- Pošli si Anička po dedine posla, aby sa rodina ku tanieru zišla.

- Už sa Ti Anička na tanier skladajú, tvoj zelený veniec za nič pokladajú....

- Sadla muška na konárik, otriasala kvet,

na čo si mi moja milá zaviazala svet..

Od mladéj nevesty sa chodili svadobčania zabávať (tancovať) do miestneho hostinca, kde bola nejaká hudba.

Okolo polnoci sa svadobčania odobrli do domu ženicha, kde hostina pokračovala.

Pri príchode do domu ženicha vítala matka mladý pár, hlavne nevestu pred dverami tak, že pred mladý pár prestrela záponu, na ktorú jej nevesta dala peniaze a koláč.

Vítala nevestu medom so slovami:

Nevestička moja, čo si mi doniesla?

Nevesta odpovedala:

Zdravie, šťastie a požehnanie.

Počas večere u mladého zať sa spievali žartovné pesničky:

- Tá stará (priezvisko svokry) po povale chodí, zhladáva lyžice, že tu budú hody.

- Tá stará (priezvisko) za dverami stojí, kyjom opálená nevesty sa bojí.

- Ty stará (priezvisko) za dverami nestoj, kyjom opálená nevesty sa neboj.

Po večeri, po polnoci sa zavíjala (čepčila) nevesta:

Mladá nevesta si sadla na stoličku. Pri nej mladý zať mal dve sviečky na kríž, ktoré boli zapálené. Prišiel prvý družba na vidličku jej zobral veniec z hlavy a opýtal sa:

Či chce veniec sňať, alebo hlávku sňať?. Pýtal sa tak tri razy. Keď nevesta zvolala, že dá veniec, prvý družba ho zavesil na hradu na klinec. Potom jej dali čepiec a satku na hlavu. Keď prišla prezlečená, potom sa spievalo:

- Čo sme dostali, to sme dostali našej je, dievča bohaté, kurča chochlaté naše je.

- Neboj sa ty Hanka tej novej matere,

ved' sa jej ten jazyk do roka zoderie.

- Neboj sa ty Janko tej novej matere,

Keď ťa bude hnevati postav ju za dvere.

Po tomto čepčení starejší rozdával od mladéj nevesty novej rodine dary.

Pri tom sa spievalo:

- Toto sú tie dary, dary predarené,

ved' sa tá Anička narobila na ne.

Potom pokračovala svadba a zábava pri hudbe do rána a pri odchode zo svadby sa spievalo:

- Už je po veselí, po všetkej hostine, budeme naháňať svine po dedine,

svine po dedine a prasce po meste, nech je už ako chce tej našej neveste.

- Už som sa vydala Bože hospodine, mám sa ja nachodiť s hrncom po dedine.

S hrncom po dedine a s miskou po poli, mám sa ja narobiť mužovi po vóli.

Veruže nám dajte, čo nám mate dávať, ved' mi tu nemáme kedy posedávať.

Pálené nedajú a kážu nám spievať, suché brdlá máme, treba ich polievať.

Napísala Š. S. podľa rozprávania p. Žiakovej Jozefíny

Zazvoň zvonečku, zazvoň ešte raz

Základná škola v Gbeľanoch je plno-organizovaná škola, ktorá poskytuje vzdelávanie a výchovu žiakov v 1. – 9. postupnom ročníku.

Úspechy v matematických súťažiach v školskom roku 2008/2009

KLOKAN 2009 – 60. žiakov, druhého a deviateho ročníka
úspešní riešitelia: Matúš Vajda, Gabriela Šeligová, Boris Bečár, Katarína Tichá

GVOBOJ – zúčastnili sa žiaci 8. a 9. ročníka

PYTAGORIÁDA – do okresného kola postúpili Gabriela Šeligová, Matej Lutišan, Denis Poliak, Monika Jankovská, úspešným riešiteľom okresného kola bol Matej Lutišan

EXPERT geniality show 2008 – 10 žiakov, šiesteho a deviateho ročníka súťažili v súťažiach: anglický jazyk, svet okolo nás, svet umenia, dejiny, bity a bajty

Osmijanko

Žiaci tretieho ročníka sa v tomto školskom roku zapojili do piateho ročníka celoslovenskej čitateľskej súťaže „Čítame s Osmijankom“. Súťaž prebiehala od októbra do apríla. Počas nej žiaci prečítali veľa pekných kníh od mnohých slovenských spisovateľov a vyriešili množstvo dobrodružných literárnych hádaniek. Deti sa presvedčili, že čítanie vôbec „neboli“ a kto rád číta, ten aj veľa vie. Za pekné chvíle strávené s knihou ďakujú svojmu novému kamarátovi Osmijankovi.

Maratón hlasného čítania

Kniha sprevádza človeka od útleho detstva až po starobu. Stáva sa zdrojom informácií a zábavy, rozširuje poznanie človeka, rozvíja nižšie i vyššie city, predstavivosť, fantáziu, formuje a stáva sa s tichým, ale aj najlepším priateľom a čítanie kníh je jedným z najlepších návykov, aké môžeme mať. Tí, ktorí nečítajú, veľa nevedia, pretože najviac vedomostí je v knihách. Čítanie je teda základom akéhokoľvek ďalšieho učenia.

Čítaním sa deťom zlepšuje pozornosť, rozšíri slovná zásoba, pozdvihne sebavedomie, podporí sa v nich empatia. Čítanie podporuje u detí predstavivosť, formuje ich postoj k životu, prispieva k šíreniu úcty k ľuďom. Čítanie otvára deťom cestu k novým informáciám a poskytuje mu bohatý zážitkový svet. Tretieho apríla sa na našej škole uskutočnil maratón hlasného čítania, do ktorého sa zapojili všetci žiaci našej školy.

Ako sa pečie chlieb

Vo februári sme sa na hodine prvouky rozprávali o tom, ako sa dostane k nám na stôl chlieb. Začalo to tým, ako sa obilné zrnko dostane do

Z činnosti našich žiakov v Základnej škole v Gbeľanoch v školskom roku 2008/2009

zeme a nakoniec skončí ako voňavý upečený pokrm na našom stole. Starká nášho žiaka Danka, pani Pauríkovej, nám upiekla pravý domáci chliebik a s chutnou syrovou pomazánkou sme si na ňom pochutili a mohli sme porovnať ako chutí kúpený a domáci chlieb.

Náš žiak, Juraj Smida z druhého ročníka, napísal pani Pauríkovej za celú triedu pekný list, v ktorom jej poďakoval za všetkých žiakov. List sme poslali aj do Žilinských novín a ten uverejnili, takže pani Pauríkovej sa dostalo dvojité poďakovanie. Ďakujeme ešte raz a oceňujeme takúto spoluprácu rodičov a priateľov našej školy.

Hviezdoslavov Kubín

Vo februári tohto roku sme zorganizovali školské kolo súťaže Hviezdoslavov Kubín pre všetkých žiakov. Z predchádzajúcich triednych kôl doň postúpili tí najlepší recitátori. Víťazi v jednotlivých kategóriách reprezentujú našu školu v okresnom kole.

Karneval

Vo februári sa v Základnej škole v Gbeľanoch konal tradičný detský karneval pre žiakov prvého stupňa. Prípravy na karneval prebiehali celý týždeň. Deti vyrábali najrozrôznejšie škrabošky, masky, ktorými potom vyzdobili školu. Nie raz už naši žiaci preukázali svoju tvorivosť tým, že sa zúčastňujú súťaží, pripravujú kultúrne programy, podieľajú sa na výzdobe školy. Ale v ten deň, keď sa konal školský karneval, sa mnohí svojou tvorivosťou a nápaditosťou priam prekonali. Na pár hodín sa z nich stali čarodějníci, mudrci, zvieratká, princezná, vojaci, či rôzne rozprávkové bytosti. Karneval sa začal prehliadkou masiek, aby porota zložená z rodičov a detí ich mohla posúdiť a vybrať najkrajšiu z nich. Mala veru ťažkú prácu, kým sa jej podarilo

...prišli sme do školy posledný raz

vybrať najnápaditejšie masky. Vyhrať mohli len niekoľkí, ale hudba, zábava tu bola pre všetkých. V tanci sa vykrúcali malí i veľkí. Karneval sa vydaril a všetci sa dobre bavili.

Lyžiarsky výcvik

Február patril aj športovému využitiu v podobe lyžiarskeho výcviku v Račkovej doline.

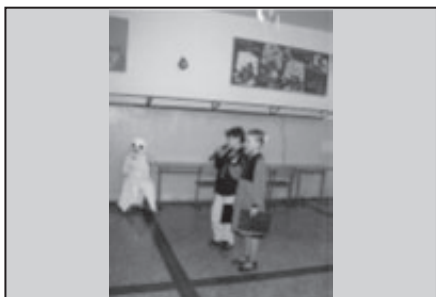

Stretnutie so škôlkarmi

Chuť predvianočného času prišli ochutnať na Základnú školu v Gbeľanoch aj malí škôlkári z Gbelian. Deti sa rozdelili do skupín a v spolupráci s druhákmi si rozdelili činnosti. Jedna skupina vykrajovala a piekla vianočné medovníčky. Druhá skupina zdobila cukrovou polevou kartónové vianočné ozdoby. Vzájomná spolupráca a pomoc detí priniesla obojstrannú radosť. Druháci sa predviedli, čo všetko už v škole zvládajú a škôlkári odchádzali nadšení z toho, čo nového a pekného sa naučili. Upečené medovníčky s veľkou chuťou „schrúmali“ a s papierovými si vyzdobili škôlku. Veľmi sa nám táto tvorivá vyučovacia hodina páčila a nechala v nás príjemnú predvianočnú príchúť.

Vianočná akadémia

Čas adventu, čas, keď očakávame hádam najkrajšie sviatky roka plynie hlavne deťom pomaly. Pomáhajú ho vyplniť rôzne zvyky a sviatky. Stalo sa tradíciou na našej škole každoročne pripravovať Vianočnú akadémiu. Tohtoročná sa konala 11. decembra 2008. Deti usilovne nacvičovali program, vyrábali výrobky na vianočnú burzu a podieľali sa na príprave výzdoby. V programe akadémie vystúpili deti 1. – 9. ročníkov základnej školy pod vedením svojich pani učiteliek. Vianočnú akadémiu veľmi úspešne moderovali Monika Podhorská, Tomáš Beliančín, Michaela Žiaková a Peter Šeli-

ga. Deti, boli nenapodobiteľné a všetkým pripravili krásny zážitok. Počas akadémie prebieha výstava detí a vianočná burza. Zaujímavosťou si mohli kúpiť ich výrobky. Aj keď nie všetky výrobky, ktoré deti pripravili, našli svojich majiteľov, určite mnohých návštevníkov potešili.

Projekt BECEP „Vidíš ma?“

Projekt bol realizovaný v rámci Európskeho týždňa bezpečnosti cestnej premávky. Žiaci prvého ročníka v spolupráci s triednymi učiteľkami pripravili a simulovali dopravné situácie, ktoré reálne môžu nastať. Po práci v triede utvorili žiaci hliadku, ktorá v iných ročníkoch preverovala vedomosti žiakov. Žiaci prvých ročníkov boli odmenení reflexným vrecúškom. Rodičia obdržali dotazník,

odpovedali na otázky týkajúce sa dopravnej problematiky a bezpečnosti.

Naším žiakom a učiteľom želám krásne prežitie letných prázdnin.

Školský rok v našej materskej škole

Školský rok 2008/2009 sa pomaličky končí. Priniesol nám všetkým veľa zážitkov, nových poznatkov a očakávaní.

Obec deťom splnila ich detský sen – detské ihrisko. Veľmi pekne za to ďakujeme.

Deti majú veľkú radosť z každej chvíle prežitej na školskom dvore. Sme však smutní, keď prídeme na školský dvor a vidíme, ako nám ho staršie deti devastujú. Je nám to ľúto o to viac, že aj tieto deti navštevovali materskú školu. Chceme na Vás na všetkých apelovať, aby ste boli slušní a rozumní. Obec to predsa dáva na využitie voľného času Vám všetkým, nielen deťom z materskej školy. Idú prázdniny, budete mať veľa voľného času, pamätajte na to.

Do nového školského roku sme si vytýčili konkrétne špecifické ciele, ktoré sme s deťmi plnili. Začali sme pracovať podľa nového školského vzdelávacieho programu, ktorého hlavnou myšlienkou je podporovať celostný osobnostný rozvoj dieťaťa.

Materskú školu navštevuje 42 detí. V prvej triede – slniečkovej – je umiestnených 20 detí, v druhej triede – hviezdíčkovej – je 22 detí. Kapacita materskej školy je teda naplnená. Navštevujú ju aj deti z okolitých obcí, čo svedčí o tom, že záujem o našu materskú školu je stále veľký.

Prostredie, v ktorom sme s deťmi pracovali sme skrášľovali prácami detí, aby sa v ňom cítili dobre. Výzdobu sme menili vzhľadom na ročné obdobie.

Aj tento školský rok sme pracovali s deťmi v záujmových krúžkoch. Krúžok hudobno-dramatickej výchovy, krúžok hudobnej výchovy s prvkami ľudovej slovesnosti, krúžok výtvarnej a pracovnej výchovy a krúžok anglického jazyka.

Poznatky a práce z krúžkových činností sme využívali na rôzne výstavy a kultúrne podujatia či už poriadané obcou, alebo materskou školou. Súčasťou našej práce s deťmi je aj regionálna výchova. V edukačnom procese sme ju využívali čo najviac. Robili sme kútiky ľudových tradícií a zvykov našich predkov, deti poznajú veľa ľudových tančiek, piesní a riekaniek. Na kultúrne podujatia sme využívali detské kroje. Deti v nich veľmi radi vystupujú.

Pracovali sme s novými učebnými pomôckami, detskou a pedagogickou literatúrou, ktorú sme zakúpili počas školského roka. Pomohla nám obohatiť našu pedagogickú prácu.

Do základnej školy v novom školskom roku odchádza 20 detí. Snažili sme sa pripraviť ich tak, aby v prvej triede boli šikovní a učivo zvládli.

Deti sa adaptovali dobre, základné prvky prosociálnej výchovy majú osvojené. Majú nových kamarátov, vedú si navzájom pomôcť, podeliť sa o hračky. V edukačnom procese boli aktívne, mali radosť zo svojich úspechov. Sú samostatné a smelé, rady sa zapájali do spoločných činností. Svoje vedomosti si utvrdzovali v pracovných zošitoch, ktoré si zoberú na konci školského roka domov.

V materskej škole sme mali aj kultúrne akcie poriadané bábkoherečkami: z Bratislavy a Turčianskych Teplíc. S hudobnými vystúpeniami prichádzali k nám deti z ĽŠU zo Žiliny. Obohacovali pobyt detí v materskej škole svojimi vystúpeniami. Za peňažné príspevky ďakujeme Obecnému úradu, pretože ich zásluhou nemuseli prispievať rodičia.

Koniec školského roka patril opekačke a Dňu detí. Tento rok nám počasie neprialo, ale nenechali sme sa odradiť. V areáli MŠ hľadali zatúlané zvieratká, zasúťažili si, špekáčiky nám opiekli pani kuchárky a pripravili aj chutný guláš, koláčiky a ovocie, za čo im ďakujeme.

Ďakujeme za sponzorské príspevky: Dozornému výboru Jednoty v Nedezdi, p. Kožovej z Kotrčejnej Lúčky a Obecnému úradu.

Osobitné poďakovanie patrí Obecnému úradu za hračky a pomôcky, ktoré nám obohacujú našu prácu s deťmi, ale hlavne za to, že vždy majú záujem poradiť sa s nami.

Ďakujeme za spoluprácu aj rodičom a všetkým, ktorí sa snažili pomáhať nám.

Veríme, že naša vízia: “Šťastné deti, spokojní rodičia” sa naplnila.

Vlasta Hrušková, riad. MŠ

ZÁŽITKY A SPOMIENKY NÁŠHO OBČANA

Náš občan pán Stanislav Mučka narukoval na vojenskú službu v roku 1956 do kasárni v Českom Krumlove. Počas druhého roka jeho vojenskej služby, v roku 1957 sa začal natáčať slávny český film – komédia *Dobrý vojak Švejk*. Tento český farebný film natáčal režisér Karol Steklý podľa románu Jaroslava Haška. Švejk bol vojak c.k. rakúskej armády počas I. svetovej vojny. Dobu natáčania, kedy bol tento vojak Švejk odoslaný na front, zažil a spomienky z natáčania má náš občan p. Mučka, ktorý v tomto filme hral v delostreleckej rote.

Na natáčanie spomína ako na dobu veľmi peknú a hlavne veselú. Natáčanie prebiehalo na Šumave v Prachaticiach. Ich rota za dobré výsledky, vzorné výsledky v strelbách dostala ako odmenu možnosť hrať v tomto slávnom filme. Z kasárni odchádzali vždy o 7.00 hodine ráno a vracali sa okolo 16.00 hodiny po dobu 3 mesiacov každý deň, ale len keď bolo dobré počasie. Najskôr ich obliekli do uniforiem rakúsko-uhorskej armády, dostali pušky dlhé asi 1,5 metra, niektorým z nich prilepili fúzičky a tak z nich urobili vojakov bataliónu. Väčšina z nich, ktorí sa zúčastnili na natáčaní boli poddôstojníci – desiatnici, čatári. Ich činnosť spočívala hlavne v pochodovaní

poľnými cestami, na ktoré nikdy nezabudne, ako museli čo najviac pochodovať tak, aby bolo okolo nich plno prachu. Mnohokrát zábery do filmu museli opakovať viackrát, takže na tie množstvá prachu nezabudne. Ďalej natáčali i zábery z bojov, kde boli za-

svätený do filmových trikov, ako napríklad, keď nabíjali kanóny, potom sa hádzali delobuchy – akože sa strieľalo. Nakofko išlo o komédiu, ktorá zobrazuje vojaka Švejka ako typ človeka chytráka, ktorý spôsobuje zmätok v rakúsko-uhorskej armáde a nemôže pochopiť zásady vojenskej služby, opisuje p. Mučka tieto veselé zábery ako niečo, na čo sa musí spomínať celý život. Veľmi rád

si spomína i na filmovú poľnú kuchyňu, ako sa tam varilo, šklbali sa kury a potom celé sa dávali do kotla s vriacou vodou a také sa potom jedli. Nedá sa nespomenúť na hercov a hlavne na Rudolfa Hrušínského, ktorý hral hlavnú postavu vojaka Švejka. Počas prestávok sa s nimi tento veľký herec rozprával, pýtal sa ako im ubieha vojna, vtipkoval a spolu s nimi si často zaspieval rôzne pesničky. Takže ho opisuje ako vynikajúceho herca s dobrými ľudskými vlastnosťami. Sám Rudolf Hrušínsky im navrhol aby sa spolu odfotovali, ale bohužiaľ, túto fotografiu už p. Mučka stratil. Ostala mu fotografia len hereckého bataliónu rakúsko-uhorskej armády, kde tretí zľava v hornom rade je p. Mučka. Na ostatných hercoch si spomína, ako sa vždy na nakrúcanie dovezli z Prahy na 4 krásnych autách a po natáčaní odišli znova späť. Boli tam hlavne Svätopluk Beneš, František Filipovský, Jozef Kemr, Milan Nededla a iní. Ženy – herečky tam boli málo, lebo išlo o zábery z frontu.

Pán Mučka si teda na svoju vojenskú službu spomína len v dobrom a ako hovoril, nebolo na škodu, že chlapi kedysi vojenské služby absolvovali. Naučili sa disciplíne, poriadku, viac sa osamostatnili a hlavne zažilo sa veľa zábavy, uzatvárali sa krásne kamarátstva a teda spomienky zostali u každého vojaka na celý svoj život.

Ďakujem p. Mučkovi, že sa podelil s nami o jeho zážitky z nakrúcania filmu.

A.G.

Dovolenková

*Dovolenky, prázdniny
čo urobíme s nimi.
Zdatnejší pobalia si batohy,
hor sa s nimi na hory.
Spoznať krásy krajiny
z nejakej tej výšiny.
Nadobudnúť pokoj v duši
vysoko v horách, na súši.
Tí, čo radi Jadran majú,
do Chorvátska utekajú.
Chytať bronz a plávať v mori,
to je to, čo im radosť robí.
Ďalšie možnosť sa natíska,
zaplňať naše kúpaliská.
Nech ste už v hociktorej skupine,
dovolenka nech príjemne Vám uplynie.
Zregenerujte dušu i telo,
nech problémy zvládáte skvelo.*

M. M.

Naši seniori na športových hrách

Dňa 12. 6. 2009 sa konal 1. ročník Okresných športových hier seniorov organizovaných v JDS. Športové hry sa konali na ihrisku v Stráňavách. Súťažilo sa v nasledovných disciplínach:

Muži: – beh na 60 m
– beh na 400 m
– streľba zo vzduchovky
– vrh guľou
– hod granátom na cieľ

Ženy: – beh na 50 m
– beh na 300 m
– streľba zo vzduchovky
– hod kriketovou loptičkou na diaľku
– hod granátom na cieľ

Z našej ZO JDS Nededza sa zúčastnili traja pretekári: p. Peťko Vladimír, p. Mravec Vladimír, p. Mravec Eduard

Peťko Vladimír súťažil v troch disciplínach:

- **beh na 60 m** za účasti 4-och pretekárov 1. miesto
- **beh na 400 m** za účasti 5-tich pretekárov 1. miesto
- **streľba zo vzduchovky** účasť 11 pretekárov 6. miesto

Mravec Vladimír súťažil v hode granátom za účasti 8-ich pretekárov obsadil 2.miesto, až po vyrovnanom boji v druhom kole

Mravec Eduard v streľbe zo vzduchovky obsadil 8. miesto.

Prví traja pretekári z každej disciplíny po-

stúpili na krajské kolo do Martina, ktoré sa uskutočnilo 20.6.2009.

Súťaž sa uskutočnila za pekného počasia a každý účastník dostal občerstvenie – guláš a kávu.

Bolo na škodu, že z našej organizácie sa nezúčastnilo žiadne nežné pohlavie, i keď pripomeniem, že bol stanovený limit na každú organizáciu v našom prípade 5 pretekárov.

Bolo dohodnuté, že takéto podujatie sa bude organizovať každý rok v inej obci, kde je založená ZO JDS. Naš pretekár Peťko Vladimír začal po tomto úspechu tvrdo trénovať a chce sa presadiť aj na krajskom kole, z ktorého víťazi postupujú na celoslovenské kolo, ktoré sa bude konať v auguste v Žiline. Bude mu všetci držať palce!

Mravec Vladimír
predseda ZO JDS Nededza

DODATOK:

20. júna 2009 sa uskutočnilo krajské kolo športových hier v Martine, za účasti nášho seniora p. Peťku Vladimíra, ktorý ako postupujúci z okresnej súťaže súťažil v týchto disciplínach:

- beh na 60 m : 3. miesto
- beh na 400 m : 1. miesto

Náš pretekár postúpil na celoslovenské kolo v športových hrách seniorov, ktoré budú v Žiline dňa 21. – 22. 8.2009.

Srdečne blahoželáme!

Vážení občania!

Letné obdobie sa vyznačuje okrem zvýšených teplôt daných prírodnými javmi tiež zvýšenou činnosťou poľnohospodárov pri zbere trávnatých porastov, žatve, mlatbe, všeobecne zberom úrody.

Podľa štatistických rozborov požiarovosti je vznik požiarov najmä:

- z neopatrnosti pri fajčení a pri nesprávnej manipulácii s otvorením ohňom, horľavými kvapalinami a pod.,
- od poškodenej žatevnej techniky a trenia slamy natočenej na rotujúcich častiach zberacej techniky,
- od závad na elektrickej inštalácii strojných zariadení,
- časté požiare spôsobujú tiež deti bez dozoru pri hre so zápalkami a mnoho ďalších príčin poznačených ľudským faktorom, najmä ľahostajnosťou a neopatrnosťou.

V roku 2008 vzniklo na Slovensku v súvislosti so žatevnými prácami 1 633 požiarov s priamou škodou vo výške 2 697 267 €, 4 osoby usmrtené a 5 zranených.

Aby sa predišlo požiarom v tomto období, sú občania povinní dodržiavať najmä ustanovenia zákona o PO.

Pri spozorovaní vzniku požiaru je občan povinný tento požiar uhasiť alebo privolať požiaru pomoc. V súvislosti s jeho zdoľávaním je povinný najmä:

- uhasiť požiar alebo zamedziť jeho šíreniu,
- vykonať nevyhnutné opatrenia na záchranu osôb,
- bezodkladne ohlásiť na určenom mieste vznik požiaru,
- poskytnúť vecné prostriedky potrebné pre zdoľanie požiaru.

Dodržiavajte tieto ustanovenia predpisov o požiarnej ochrane a spoločným úsilím sa nám podarí zabrániť vzniku požiarov.

Z ÚRADNEJ POŠTY

- Pochádzam z veselej robotníckej rodiny.
- Som ženatý s jedným dieťaťom.
- Nemám spôsob, ako by som k Vám prišla ústne.
- Výmer na byt súrne potrebujem, lebo nemám čím kúriť.
- ... a preto si prosím príspevok na moje 2 deti, ktoré som si opatrila počas frontu.
- Keď ten hnoj spred Vášho domu nezmizne, obecné zastupiteľstvo sa do toho vloží.
- S predajom kozy súhlasí aj moja žena, môžete si po ňu prísť v pondelok.
- Dňa 1.júla bude súpis sviň, preto sa dostavte na obecný úrad.
- Bolo úradne zistené, že menovaný nespáchal násilie, ale tehotenstvo nastalo príležitostne.
- Ten pán úradník, čo mi nechce dať uhlie, by mal u nás spať, aby spoznal, akú mám studenú dieru.
- K úrazu som prišiel, keď som viedol kravu k obecnému býkovi – Janovi Gibíkovi.
- Veľmi Vás prosím, aby som bola do týždňa uspokojená, lebo ináč sa budem musieť obrátiť na verejnosť.
- Bola zrazená motoricky poháňaným motorom.

Rady našich prastarých materí

BOLESTI HLAVY

- utierajte si čelo vreckovkou namočenou do čerstvej jablkovej šťavy
- citrón nakrájajte na kolieska a prikladajte si ich na spánky a čelo

HUČANIE V UŠIACH

- náparka nad suchou vňaťou rasce, kôpru a majoránky. Na 1 litra vody 2 polievkové lyžice vňate. Odvar dať do nádoby so zúženým hrdlom, priložiť lievik a na lievik navliecť gumenú hadičku, túto vložiť do ucha.
- cibuľovú šťavu nakvapkať na vatú a vložiť do ucha

KRČOVÉ ŽILY

- 5 dní po sebe obklady na 1 hodinu denne z kyslej kapusty

NÁDCHA

- naparovať sa nad zemiakmi uvarenými v šupke
- natierať nos nechtíkovou masťou

NESPAVOSŤ

- cibuľu nakrájať na kúsky, potom poliať pálenkou, nechať to stáť 10 dní v teple, pridať do toho uvarený cukrový sirup. Večer 1-3 kávové lyžičky.
- kúpeľ nôh v teplej slanej vode pred spaním

POPRAKANÉ PERY A RUKY

- zohriať sladkú smotanu až vyzerá ako maslo – 2-krát denne natierať

AKNÉ

- natierať bravčovou masťou pomiešanou s práškovým cukrom

DEŇ MATIEK

Prvé správy o „predchodkyni“ Sviatku matiek siahajú do Anglicka v 16.storočí. Vtedy sa tomuto dňu hovorilo Materská nedeľa alebo Nedeľa matiek a oslavoval sa na počesť všetkých anglických matiek v období nazývanom Lent (t. j. štyridsaťdenné pôstne obdobie od Veľkej noci). V USA prvá navrhla Deň matiek v roku 1872 Júlia Ward Howeová a venovala tento deň mieru. Na sklonku 19.storočia sa Anna Reeves Jarvisová z Philadelphie, matka 11 detí začala angažovať na práva matiek. V roku 1914 bol Deň matiek prehlásený oficiálne za národný sviatok – deň verejného vyjadrenia lásky a úcty matkám. Druhú májovú nedeľu matky nepracovali, nevarili, neupratovali. Všetko zariadili deti, posielali matkám pozdravy a blahoželanania.

Nápad oslavy Dňa matiek do Československa prišiel okolo roku 1918, keď krajinu navštevovalo veľa ľudí z USA.

Najviac sa o oslavu Dňa matiek v bývalom Československu zaslúžila Alica Masaryková. Niet sa čo čudovať, pretože jej otec T. G. Masaryk na svoju matku spomínal tak-

to: „Matka na mňa mala väčší vplyv než otec...Matka bola chytrá a múdra...Matka bola zbožná. Rada chodila do kostola, ale nemala na to čas, pretože musela driať pre rodinu...“

Ak existuje nejaký skutočne medzinárodný sviatok, je to Deň matiek. V ňom sa odzrkadľuje jedinečnosť a nenahraditeľnosť matky. Každý z nás by si mal nájsť chvíľku, aby si na tú svoju matku spomenul.

V našej obci sme pre naše mamy pripravili malú slávnosť. Hneď na úvod sme mamy privítali kvetom a všetky prítomné matky pozdravil starosta obce Ing. Dušan Vajda. Potom už recitovali svoje básničky a pesničky naši škôlkari a žiaci zo základnej školy. K sviatočnej atmosfére prispela i hudobná skupina DUO DOSTAVNÍK. A my, dospelí sme tiež určite svoje mamy potešili teplým slovíčkom „ďakujem“, tak ako sa spieva v jednej pesničke:

„Ďakujem ti mama za nežnosť a za lásku,

ktorú si mi dala, vďaka aj za život môj.“

MAMA

*Vie o nás všetko. Viac, než mnohí iní.
A napriek tomu nikdy nesklame.
A nespomína dlho na prečiny.
O kom to vravím? Predsa o mame.*

*Mama. Ten človek, čo najdlhšie mlčí,
keď ublížia mu jeho najbližší.
Po každom páde znova chodiť učiť.
Po každom plači znova utíši.*

*Mama. Tá večná diakonka skromná.
Vyperie, žehlí, sedí nad šitím.
Takejto službe nič sa nevyrovná.
No iný život bol by nebytím*

*pre ňu, čo trápne pre každý náš krôčik.
A dá aj to, čo sama postráda.
Srdcom je pri nás, kam nevidia oči.
Nechce nás stratiť. Veľmi nerada.*

*Preto sa bojí snáď viac, než by chcela.
Hádam viac, než my sami o seba.
Snáď myslíme si, že by nemusela
a že nám toľkej lásky netreba.*

*Nech neradí a nech sa nevyzvedá.
A vtedy mnohý z nás sa poraní,
keď rady matky za lesk sveta predá.
Mama vždy chcela iba ochrániť.*

*Potom snáď tuší utajenú bolesť
ukrytú hlúpo za drzosť a chlad.
Pridobre pozná naše srdce holé.
Mama. Ten človek, čo vždy vie mať rád.*

*Prečo to mnohý prineskoro zistí?
Prečo sa stala mnohým privšedná
tak ako breza so šumiacim lístím,
tak ako svetlo každučkého dňa*

*tak samozrejme, že ho nevnímame.
A zabúdame zaň i ďakovať.
Ale aj jasný musí zhasnúť plameň
a po lete raz príde inovat'.*

*Tak vážme si ich, kým sú medzi nami.
A prosme Boha, nech bdie pri nich sám.
Veď by sme často v svete boli sami
bez našich dobrých milujúcich mám.*

*A tým z nich, Bože, čo už s nami nie sú
a ktoré kryje tichá čierna zem,
ktorým len sám vieš správne adresu,
tým pošli od nás tiché – ďakujem.*

Deň detí

Raz v roku je deň, kedy majú sviatok naše deti. Je to 1. jún. Tento sviatok bol ustanovený v novembri 1949 uznesením zasadnutia rady Medzinárodnej demokratickej federácie žien. Po prvýkrát sa oslavoval v roku 1950 v 51 krajinách sveta. Deti sú to najcennejšie v živote ľudí a zaslúžia si, aby im bol tiež venovaný jeden deň v kalendári, i keď rodičia by si to mali uvedomovať každý deň.

Naša obec tiež každý rok v spolupráci s Obecným športovým klubom organizuje športový deň. Súťažiaci deti absolvujú niekoľko športových súťaží a za zvládnutie jednotlivých disciplín sú odmeňované drobnými darčekom, či sladkosťami. Každé dieťa dostane guláš a ich veľmi obľúbenú kofolu. Obec Nededza nezabúda ani na škôlkarov, či žiakov základnej školy v Gbeľanoch, ktorým prispieva finančne na organizovanie osláv ich sviatku v MŠ či ZŠ.

Všetkým deťom želáme, aby nielen v tento deň, ale po celý rok:

- mali šťastné detstvo
- netrpeli hladom a smädом, mali domov a dobrých rodičov
- neboli týrané a inak zneužívané dospelými
- aby ich rodičia nenechali plakať bez toho, aby zistili jeho príčinu
- aby im rodičia venovali svoj čas
- a hlavne aby im dali lásku...

„Povedz, mama, prečo si nášho ocka vzala?“

„Lebo som ho zo srdiečka veľmi rada mala.“

„A nikdy tá vaša láska od nás neuleti?“

„Neuleti, prejde ona, do vás, moje deti.“

„Povedz, mama, prečo vstávaš prvá?“

„Keď tej práce vždy je toľko, a deň krátko trvá.“

„Prečo mama, keď sa hneváš, siahaš za vareškou?“

„Aby som vás pohladkala, roztopašných smieškov.“

Medzinárodný deň žien

8. 3. 2009 (MDŽ)

Druhú marcovú nedeľu, 8. marca, sme si pripomenuli MDŽ. Deň, ktorý je venovaný ženám a počas ktorého sa im vzdáva úcta a pokora. Vedeli ste, že tento sviatok sa začal oslavovať už začiatkom 20. storočia? Mnohí z nás si tento sviatok spájajú najmä s komunizmom, ktoré dlhé roky ovládal podstatnú časť Európy. Počiatok tohto sviatku sa však datuje už od roku 1909, kedy pracujúce ženy - krajčírky z New Yorku štrajkovali za zlepšenie pracovných podmienok. Požadovali zrušenie desaťhodinového pracovného času a najmä zvýšenie nízkych výplat. Tento deň sa teda neviaže na odborárske oslavy, na ženy robotníčky ani sa netýka chlebičkov a alkoholu. Existencia tohto sviatku je spojená s bojom za práva žien.

Tento sviatok je teda pôvodom z Ameriky. Do Európy sa dostal vďaka iniciatíve Nemky Kláry Zetkinovej, ktorá na druhej medzinárodnej ženskej konferencii vystúpila pred delegátkami zo 17 krajín a navrhla, aby jeden deň v roku bol venovaný boju žien proti vykorisťovaniu a utláčaniu a boju za volebné právo. Prvý MDŽ oslavovali európske ženy 19. marca 1911 v krajinách ako Dánsko, Nemecko, Rakúsko a Švajčiarsko. Odvtedy sa MDŽ oslavoval medzi koncom februára a začiatkom apríla. Kedy sa však presne určil 8. marec ako deň MDŽ? Je viac verzii, prečo sa nakoniec svetové organizácie rozhodli pre tento dátum. V roku 1957 práve v tento deň vyhlásili robotníčky textilnej továrne v New Yorku štrajk za lepšie pracovné a životné podmienky. Počas tohto štrajku však majiteľ továrne zavrel všetky štrajkujúce ženy v továrni, v ktorej neskôr z neznámych príčin vypukol požiar. Tento požiar usmrtil 149 štrajkujúcich, a preto na pamiatku zosnulých žien bol 8. marec vyhlásený za Medzinárodný deň žien.

MDŽ je teda spojený najmä s oslavami a vzdaním úcty nežnejšiemu pohlaviu, teda ženám. Ženy z mnohých krajín v tento deň vychádzajú do ulíc a bojujú za svoje práva. Na Slovensku oslava MDŽ prebieha pokojne. Je spojená najmä s darovaním kytičky či malej pozornosti matkám, manželkám, priateľkám, dcéram, proste všetkým ženám. Nezabudnime ani budúci rok na tento pekný sviatok ☺.

Deň otcov

21. 6. 2009 (tretia júnová nedeľa)

Každému z nás je známy Deň matiek, ktorý sa oslavuje druhú májovú nedeľu. Málokto z nás však vie, že aj otcovia majú svoj deň. A ten sa oslavuje vždy tretiu júnovú nedeľu. Vstúpme si do svedomia a spýtajme sa samých seba, či sme si 21. júna uvedomili, že je Deň otcov? Asi len málokto z nás, že? Ale netrápte sa. Len málokto vie, že sa oslavuje aj Deň otcov a už aj keď vieme, že sa taký sviatok oslavuje, skoro nikto nevie, kedy presne. Tak si zapamätajme, že tento pekný sviatok všetkých otcov vychádza na tretiu júnovú nedeľu a na ďalší rok ich potešme zvýšenou pozornosťou, veď aj oni si ju zaslúžia. Ale pekne od začiatku. Kde sa to všetko začalo?

Ako mnohé z novodobých sviatkov alebo pamätných dní sa tento sviatok zrodil na pôde USA na slávu hrdinstva vojaka Občianskej vojny Henryho Jacksona Smarta. Najväčší impulz k vzniku tohto sviatku dala jeho dcéra, pani Sonora Smart Doddová. Chcela si tým uctiť svojho otca, ktorý stratil manželku a sám dokázal dobre vychovať svojich šesť detí. Podľa niektorých prameňov oslovila člena americkej vlády, aby pomohol presadiť bohoslužby na počesť otcov. Odohralo sa to v štáte Washington a odvtedy si každú tretiu júnovú nedeľu pripomínali Deň otcov, pretože práve v júni oslavoval jej otec narodeniny.

Prvé pokusy o začlenenie osláv otcovstva do kalendárov siahajú na začiatok 20. storočia. Prezident Calvin Coolidge sa snažil v roku 1924 zákonom podporiť takýto návrh, ale situácia na prahu svetovej krízy a po utreniach po prvej svetovej vojny tomu nebola naklonená. Myšlienku oživiť pamiatku hrdinstva otcov priniesli aj prvé mierové dni po druhej svetovej vojne. Oficiálne bol Deň otcov uznaný až za vlády amerického prezidenta Lyndona B. Johnsona v roku 1966. Ten podpísal v Bielom dome proklamáciu o sviatku a stanovil deň oslavy na tretiu nedeľu v júni.

Deň otcov sa oslavuje za cieľom upevniť vzťahy medzi otcami a deťmi, a vplývať na otcov, aby si pripomínali svoje povinnosti. Zmyslom tohto sviatku je osláviť podiel mužov na výchove detí. Preto do štvorice rodinných sviatkov, májového Dňa matiek, júnového Dňa otcov a Dňa detí, patrí v júni niekde aj Deň rodiny. Vo svete v niektorých krajinách slávia aj Deň babičiek. Tieto sviatky pripomínajú, aké je dôležité postavenie každého člena rodiny, spríjemňujú rodinnú atmosféru a upevňujú vzťahy v rodine. M.S.

V dňoch 5. – 10. mája 2009 sa uskutočnila farská púť farnosti Varín do Bavorska – rodiska pápeža Benedikta XVI.

Účastníci púte nočnou jazdou sa presunuli cez Slovensko a Rakúsko do Nemecka do mesta Passau – „mesta troch riek“. Tu bola prehliadka historického centra so zaujímavými historickými pamiatkami, tiež miesto sútoku troch riek.

Po presunutí do mestečka Marktl am Inn – rodiska pápeža Benedikta XVI. bola prehliadka jeho rodného domu, tiež kostola, v ktorom bol pápež pokrstený.

Altötting bol ďalšou zástavkou púte. Toto mestečko je od 15. storočia významným mariánskym pútnym miestom. Veľmi známa je „Svätá kaplnka“ s obrazom Čiernej madony z Altöttingu, kde v hlavnom oltári sa nachádzajú strieborné urny so srdcami bavorských kniežat, biskupov a bavorských kráľov.

V ďalší deň pokračovala púť do oblasti Pfaffenwinkel známej množstvom kláštorov, pútnických miest a kaplniek. Pútnici navštívili kláštor Andechs a prehliadku Wieskirche, rokokového kostola zapísaného na listine kultúrnych pamiatok UNESCO.

Na tretí deň, pod úpäťm Álp medzi jazerami Alpsee a Schwansee pútnici obdivovali novogotický zámok Hohenschwansee, kde Ľudovít II strávil detstvo a romantický rozprávkový zámok Neuschwanstein postavený na skalnom útese.

Pútnici si mohli pozrieť historické mesto Füssen.

Ďalšou zástavkou bol zámok Linderhof s krásnou veľkou záhradou, benediktínsky kláštor v Ettale, kde sa dodnes vyrába kláštorný likér Ettaler Klosterlikér.

Poslednou zástavkou bola návšteva známeho horského športového strediska Garnisch-

Farská púť

Parkenkirchen pod najvyššou horou Nemecka Zugspitze.

Účastníci farskej púte, plní dojmov a zážitkov počas cesty na Slovensko sa poďakovali cestovnej

kancelárii Jadwiga a sprievodcom za profesionálny prístup a tiež p. farárovi Mgr. Daliborovi Mišurovi, pod ktorého patronátom sa pútnický zájazd uskutočnil. D. V.

